

การสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Development of Training Package to Enhance Saw-U Performance Skills of Junior High School Students

พจณิชา ฤกษ์สมุทร / Phojnicha Roeksamut¹

นภสินธุ์ ธีรพันธ์วรารพร / Noppasint Teerapunvaraporn¹

Received: Jun. 9, 2024 Revised: Oct. 7, 2024 Accepted: Oct. 9, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอ
ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแบบพัฒนา
ทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก เพื่อวิเคราะห์หลักการสีซอและ
นำมาสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น เก็บรวบรวมข้อมูล 2 เดือน ใช้การพรรณนาโดยถอดจาก
เนื้อหาจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ คือ
แบบสัมภาษณ์

ผลการวิจัย พบว่า ชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นใช้หลักการและทฤษฎีดุริยางค์ไทยประกอบด้วย จังหวะ
ทำนอง พื้นผิว คุณภาพของเสียง และคีตลักษณ์ในการจัดทำเพื่อให้ชุดฝึกทักษะ

¹สาขาคณตรีไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

¹Thai Music Education, Faculty of Humanities and Social Sciences, Chandrakasem Rajabhat University.

เพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้ของนักเรียนชั้นมัธยมต้นมีความสมบูรณ์ สำหรับชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 7 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซออุ้ ส่วนประกอบของซออุ้ ได้แก่ กะโหลกซอ หน้าซอ หมอนซอ คันทวน ลูกบิดซอ คันชัก รัตอก สายซอ และยางสน ตอนที่ 2 ทำนึ่งในการบรรเลงซออุ้ ได้แก่ นึ่งพับเทียบ นึ่งขัดสมาธิ และนึ่งแก้อู้อ ตอนที่ 3 แบบฝึกหัดการเทียบเสียง ได้แก่ สายทุ่ม และสายเอก ตอนที่ 4 แบบฝึกหัดคันชักซออุ้ ได้แก่ วิธีการจับคันทวนซออุ้ และวิธีการจับคันชักซออุ้ ตอนที่ 5 แบบฝึกหัดการไล่เสียงสำหรับซออุ้ ได้แก่ แบบฝึกหัดการไล่เสียง ตอนที่ 6 แบบฝึกหัดการลักคันชัก ตอนที่ 7 แบบฝึกหัดจังหวะหน้าทับ ได้แก่ เพลงเต้ยโขง เพลงโยสลัม และเพลงลาวจ้อย

คำสำคัญ : ชุดฝึกทักษะ การสีซออุ้ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The objective of this study was to develop a training package to enhance Saw-U performance skills of junior high school students. Data had been collected for two months from interviews and note-taking, and the principles of Saw-U performance were analyzed to further create a training package aimed at enhancing Saw-U performance skills of junior high school students. Content analysis was employed to extract information from the interviews and note-taking. The research tool used in this study was the interview form.

The research findings indicated that the training package developed to enhance Saw-U performance skills of junior high school students contained Thai music theories and principles consisting of rhythm, melody, texture, sound quality and the musical forms to make the training package complete. The developed training package

consisted of 7 parts: 1) basic knowledge of Saw-U and its components including a resonator, faceplate, pillow, tuning peg, bridge, bow, breast band, strings, and resin; 2) sitting postures for Saw-U performance including cross-legged, meditation, and on-chair sitting; 3) sound comparison exercise including a tuning peg sound and a string sound; 4) bow grip training exercise listing the techniques for holding the tuning peg and the bow of a Saw-U; 5) sound reproduction exercise for a Saw-U; 6) bowing technique training exercise; and 7) rhythm overlapping exercise including the songs *Teoi-Kong*, *Yo-Sa-Lam*, and *Lao-Joi*.

Keywords : Skill training package, Saw-U performance, Junior high school students

บทนำ

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (หลักสูตรฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2562) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ศึกษารายวิชาการศึกษาปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งในรายวิชาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ที่มุ่งให้นักศึกษานำความรู้ที่ได้ทำการศึกษามาตลอดระยะเวลา มาพัฒนาทักษะรวมไปถึงทัศนคติการทำงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาจริง ซึ่งจะเกิดการบูรณาการความรู้ทั้งหมดในสาขาวิชา มาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การเลือกใช้การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคนิคและกลวิธีในการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การบันทึกและรายงานผล การปฏิบัติงานครูด้านต่าง ๆ ชั้นเรียนและการซ่อมนอกเวลางานกิจกรรมนักเรียนและงานความสัมพันธ์กับชุมชน รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพ

ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นำปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน มาวางแผนและดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบในลักษณะการวิจัยในชั้นเรียน วิเคราะห์รายงานผลการปฏิบัติในด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบด้วยระบบการวิจัยหรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เหมาะสม นำผลงานมานำเสนอ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ต่อสถานศึกษาการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนตั้งแต่ปี 1-3 ในภาคเรียนที่ 2 เป็นการสังเกตการสอนแต่ละระดับชั้น ดังนี้ ปีการศึกษา 2564 ปี 1 ภาคเรียนที่ 2 ได้มีโอกาสไปสังเกตการสอนที่โรงเรียนมัธยมสังคีต ชั้นที่ได้สังเกตการสอน คือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2565 ปี 2 ภาคเรียนที่ 2 สังเกตการสอนที่โรงเรียนเสนานิคมชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2566 ปี 3 ภาคเรียนที่ 2 สังเกตการสอนที่โรงเรียนเสนานิคม ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการทำที่ ได้สังเกตการสอนพบว่า นักเรียนยังขาดทักษะด้านดนตรีไทย (ซออู้) การเรียน ดนตรีไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ด้วยตัวเองและมีผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก สอดคล้องกับแนวคิดกูด (Good, 1973, p.306) กล่าวว่าชุดกิจกรรม หมายถึง โปรแกรมทางการสอนที่ จัดไว้ รวมทุกอย่างทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน เนื้อหา แบบทดสอบ โดยครูจัดให้ ผู้เรียนเรียนเพื่อทบทวนด้วยตนเอง

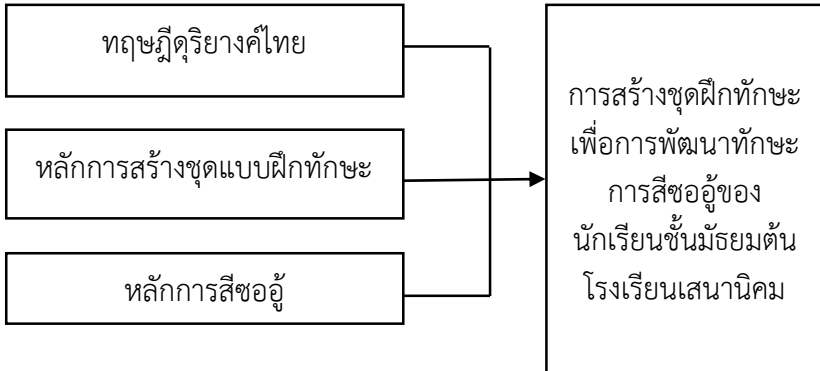
จากสภาพปัญหาและที่มาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการสร้างชุดฝึก ทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออู้ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการทบทวนและพัฒนาทักษะซออู้เบื้องต้นและนำไปสู่การปฏิบัติซออู้ ขั้นสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างแบบพัฒนาทักษะการสีซออู้ของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอู้ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเสนาานิคม ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีดุริยางค์ไทย หลักการสร้าง
ชุดแบบฝึกทักษะ และหลักการสีซอู้มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

(ที่มา : นภสินธุ์ อีร์พันธ์วรารพร, 2567)

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอู้
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แบ่งออกตามหัวข้อดังนี้

1. ทฤษฎีดุริยางค์ไทย

องค์ประกอบของดนตรีไทยดนตรีของทุกชนชาติมีองค์ประกอบ
ที่เหมือนกันแต่จะแตกต่างกันไปในรายละเอียด ที่มีความสอดคล้องกับ
สภาพทางวัฒนธรรมของตนเอง โดยสังัด ภูเขาทอง (2532, น.27-98) วณิ
ลัตตดากรม และชาติชาย ศรีสมุทฺร (2564, น.74) ได้จำแนกองค์ประกอบหลัก
ของดนตรีไทยไว้ 4 ประการ ได้แก่ จังหวะ ทำนอง พื้นผิวและคุณภาพของเสียง
และคีตลักษณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) จังหวะ เป็นองค์ประกอบทางดนตรีที่มี
ความสำคัญเปรียบเสมือน สัญญาณหรือตัวกำหนดระเบียบในการบรรเลงและ

ประพันธ์ทางด้านดนตรี เพื่อยึดเป็นหลักปฏิบัติให้มีความพร้อมเพรียงกันและมีประสิทธิภาพในจังหวะของเพลงมีส่วนประกอบย่อยที่ทำให้จังหวะ สมบูรณ์ และเกิดอารมณ์ต่อการฟัง 2) ทำนอง คือ ผลของความสูง-ต่ำ ความช้า-เร็ว ความดัง-เบา ของเสียง โดยผ่านเครื่องดนตรีที่แตกต่างชนิดกัน 3) รูปร่างหรือพื้นผิว คือ แนวเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบทเพลงนั้นแนวเสียงที่ถือว่าเป็นพื้นผิวของดนตรีมีทั้งที่เกิดในแนวตั้งและแนวนอน เสียงที่เกิดขึ้นในแนวตั้ง เช่น คู่เสียงที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ โดยการทำให้เสียงสองเสียงตั้งขึ้นพร้อมกันของดนตรีไทย และเสียงที่เกิดขึ้นในแนวนอน ส่วนมากเป็นแนวทำนองในบทเพลง อาจเป็นแนวทำนองหลัก (Melody) แนวทำนองที่ประสานเสียงกับทำนองหลักหรือแนวทำนองอิสระต่าง ๆ ที่เคลื่อนที่ไปเหมือนกับแนวทำนองหลัก และ 4) คีตลักษณ์ หมายถึง รูปแบบหรือรูปร่างของบทเพลง ที่เราสามารถมองเห็นได้ภายนอก อันรูปแบบของบทเพลงย่อมแตกต่างออกไปตามแต่คีตกวีที่เป็นผู้กำหนดขึ้น อันรูปแบบของบทเพลงมีลักษณะคล้ายกับการเขียนเรื่องในภาษา เช่น บทความเป็นต้น ในบทความหนึ่ง ๆ ย่อมประกอบด้วยเนื้อเรื่อง และในเนื้อเรื่องนั้นยังถูกจัดแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่น ส่วนที่เป็นคำนำ เนื้อเรื่องใหญ่ และสรุป เป็นต้น

2. วิธีการสร้างชุดแบบฝึกทักษะ

2.1 ความหมายของชุดฝึกทักษะ

ชุดฝึกทักษะ เปรียบเสมือนคู่มือครูและเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ และวัยของผู้เรียนสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง โดยใช้แบบฝึกหัดหรือสื่อที่ใช้ในการฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหาในการปฏิบัติของนักเรียน ฝึกทักษะจนสามารถปฏิบัติได้อย่างมีความชำนาญ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้อง ดังที่ประภาพร ถิ่นอ่อน (2553, น.28) กล่าวว่า ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น โดยมีกิจกรรมในการฝึกปฏิบัตินั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้และทักษะมากขึ้น เพราะมีรูปแบบหรือ

ลักษณะที่หลากหลาย สอดคล้องกับ สมพร ตอยยิปิ (2554, น.32) ซึ่งให้ความหมายว่า ชุดฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ต่าง ๆ จนเกิดความชำนาญ และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น ชุดฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะของผู้เรียน ในการฝึกแต่ละทักษะควรมีความแตกต่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย และมีพัฒนาการอย่างเป็นลำดับขั้น โดยลักษณะของชุดฝึกทักษะควรใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเป็นชุดฝึกสั้น ๆ ใช้เวลาไม่นาน เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก มีรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน มีความเกี่ยวข้องกับบทเรียนและจุดมุ่งหมายของเรื่องนั้น ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ได้อย่างเหมาะสม (เกรียงไกร บุญบัว, 2557, น.14)

2.2 ประเภทของชุดฝึกทักษะ

ประเภทของชุดฝึกทักษะหรือแบบฝึกทักษะ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1) แบบฝึกเสริมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถเป็นเลิศ มีความคิด ความจำเป็นพิเศษ สามารถเรียนรู้ได้เร็วหรือกลุ่มนักเรียนที่เรียกว่า “อูคฆมิฏิตัญญู” คือ กลุ่มนักเรียนที่มีสติปัญญาเป็นเลิศนั่นเอง ดังนั้น ชุดฝึกเสริมทักษะจึงนำไปใช้เสริมเพื่อพัฒนา ความเป็นเลิศของนักเรียนกลุ่มนี้ให้ก้าวไปก่อนเพื่อน 2) แบบฝึกทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีความสามารถระดับปานกลาง หรือที่เรียกว่า “เนยยะบุคคล” คือกลุ่มนักเรียนที่สามารถฝึกได้ สอนได้ ใช้สื่อ นวัตกรรม หรือแบบฝึกทักษะแล้วสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ นักเรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มปกติ 3) แบบฝึกซ่อมทักษะ เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน มีความบกพร่องด้านใดด้านหนึ่ง เป็นนักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ต่ำ หรือเด็กแอลดี (LD-Learning Disability) (สำลี รักษุทธิ, 2553 อ่างโน บุญนำ เกษี, 2556, น.20)

2.3 หลักการสร้างชุดฝึกทักษะ

ในการสร้างชุดฝึกทักษะ จะต้องอาศัยหลักการทางจิตวิทยา และทฤษฎีการเรียนรู้ มาเป็นกรอบในการสร้างชุดฝึกทักษะให้มีความสมบูรณ์ มีความเหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยนันทนา เจริญสุข ได้กล่าวถึง หลักการทาง จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกทักษะไว้ดังนี้ 1. กฎการเรียนรู้ ของ Thorndike and Barnhart (1957 อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551) มี 3 กฎ ดังนี้ 1) กฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) กฎนี้กล่าวถึง สภาพแวดล้อม ความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความพร้อมทาง ร่างกาย ความพร้อมทางจิตใจ 2) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) กล่าวถึง การสร้างความมั่นคงของการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยฝึกทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร และ 3) กฎแห่งผลที่ได้รับ (Law of affect) กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมต้องการจะเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ผู้เรียนย่อมไม่ต้องการจะเรียนรู้หรือเกิดความ เบื่อหน่ายต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ถ้าจะทำให้การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับ การตอบสนองมั่นคงถาวร ต้องให้ผู้เรียนได้รับผลที่พึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคล ซึ่งตรงกับการเสริมแรงของสกินเนอร์ในทาง จิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะจะเห็นได้ว่า ในการสร้างชุดฝึกทักษะ ควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล และออกแบบชุดฝึกทักษะให้มีความสอดคล้องกับวัยและความสามารถในการ เรียนรู้ของผู้เรียน โดยใช้หลักจิตวิทยาและทฤษฎีการเรียนรู้ช่วยกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจและ เกิดการเรียนรู้ที่มีความคงทนถาวรเป็นพื้นฐานที่ดีในการต่อยอด เพื่อพัฒนา ทักษะของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ หลักการทางจิตวิทยาและทฤษฎี การเรียนรู้ข้างต้นส่งผลต่อการสร้างชุดฝึกทักษะ เพื่อให้ได้ชุดฝึกทักษะที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งผู้สร้างจะต้องศึกษาองค์ประกอบและขั้นตอนในการสร้าง

ให้เข้าใจ มีการพิจารณาเลือกองค์ประกอบของชุดฝึกทักษะแต่ละอย่างให้เหมาะสม มีการทดลองกับผู้เรียนและปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์ ดังที่ สำลี รักสุทธี (2553 อ้างใน บุญนำ เกษี, 2556, น.21) กล่าวถึง ขั้นตอนการสร้างชุดฝึกทักษะ ดังนี้ 1) สำรวจปัญหา สาระ ตัวบ่งชี้ที่เป็นปัญหาและความต้องการ เมื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไปแล้ว ครูผู้สอนย่อมทราบได้ว่า บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ รวบรวมปัญหา และความต้องการในการแก้ปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนาการเรียนการสอนในแต่ละตัวบ่งชี้ 2) กำหนดจุดประสงค์ในการสร้างชุดฝึกทักษะให้ชัดเจนตรงตามตัวบ่งชี้ที่เป็นปัญหา เพื่อตอบคำถามว่าสร้างแบบฝึกเพื่ออะไร ต้องการให้ผู้เรียนรู้อะไร และเป็นอย่างไร 3) วิเคราะห์ปัญหาที่เรียนในแต่ละจุดประสงค์ว่าประกอบด้วยอะไร 4) ศึกษาจิตวิทยาการเรียนรู้อ่าน จิตวิทยาการอ่านของผู้เรียนในแต่ละชั้นว่านักเรียน แต่ละคนมีความสนใจเรื่องอะไร เช่น จิตวิทยาการอ่านที่นำไปใช้ในชุดฝึกทักษะ 5) กำหนดกรอบการสร้างชุดฝึกทักษะว่าควรประกอบด้วยเรื่องอะไรบ้าง แต่ละเรื่อง ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง มีความยาวเพียงใด จะนำเสนออย่างไร 6) ลงมือเขียนแบบฝึกแต่ละชุด 7) นำชุดฝึกนั้นไปให้ผู้ชำนาญการตรวจสอบความถูกต้อง ความตรงตามเนื้อหา หรือนำไปทดลองกับผู้เรียนจำนวน 1-5 คน เพื่อนำไปรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง และ 8) จัดพิมพ์หรืออัดสำเนาชุดฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้

ชุดฝึกทักษะ นับว่าเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถพัฒนาทักษะและแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน ชุดฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด และแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะ ชุดฝึกทักษะนับว่าเป็นสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถพัฒนาทักษะและแก้ไขข้อบกพร่องได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ

ช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอน ชุดฝึกทักษะจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ ได้ว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใดและแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ Petty (1963 อ้างใน พนมวัน วรดลย์, 2542, น.38-39) กล่าวถึงประโยชน์ของ ชุดฝึกทักษะ ไว้ดังนี้

- 1) ชุดฝึกทักษะเป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระครูได้มาก เพราะชุดฝึกทักษะเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ และมีระเบียบ
- 2) ชุดฝึกทักษะช่วยเสริมทักษะ ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเด็กในการฝึกทักษะ แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
- 3) ชุดฝึกทักษะช่วยเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียนมีความสามารถที่แตกต่างกัน การให้ผู้เรียนฝึกฝนให้เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น ดังนั้นชุดฝึกทักษะจึงเป็นแหล่งประสบการณ์ เฉพาะสำหรับผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ และเป็นเครื่องมือช่วยที่มีคุณค่าของครูที่สนองความต้องการเป็นรายบุคคลในชั้นเรียน
- 4) ชุดฝึกทักษะช่วยเสริมทักษะให้คงทน ทักษะการฝึกเพื่อช่วยให้เกิดผลดังกล่าวนั้น ได้แก่ การฝึกทันทีหลังจากที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง เน้นเฉพาะในเรื่องที่ผิด
- 5) ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
- 6) ชุดฝึกทักษะจัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม ผู้เรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทาง เพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
- 7) การให้ผู้เรียนปฏิบัติตามชุดฝึกทักษะ ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนได้ชัดเจน ซึ่งช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที
- 8) ชุดฝึกทักษะที่จัดขึ้น นอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
- 9) ชุดฝึกทักษะที่จัดพิมพ์ขึ้นไว้เรียบร้อยแล้ว ช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลา ในการเตรียมสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ และ
- 10) ชุดฝึกทักษะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบจะเห็นได้ว่า ชุดฝึกทักษะเป็นเครื่องมือหรือสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มองเห็นพัฒนาการ

ความก้าวหน้าอย่างเป็นลำดับขั้น ทั้งยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอน ช่วยให้ครูผู้สอนกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการฝึกปฏิบัติของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับช่วงวัยและความสามารถทางการเรียนรู้ของผู้เรียน มีลำดับขั้นที่ชัดเจน มีการประเมินผล และสามารถแก้ไขปัญหาของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

3. ซอฮู้

ซอฮู้ เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี มีด้วยกันทั้งหมด 2 สาย มีลักษณะเสียงต่ำและทุ้ม กะโหลกของซอฮู้ได้มีการทำขึ้นมาจากกะลามะพร้าว กะลามะพร้าวที่ได้ใช้ในการทำซอฮู้เป็นมะพร้าวพันธุ์ซอ ขนาดของกะโหลกจะมีลักษณะที่ใหญ่เป็นพู และมีการแกะสลักที่สวยงาม มะพร้าวพันธุ์ซอนี้จะมีการปลูกในจังหวัดสมุทรสงคราม นั่นคือในอำเภออัมพวาและในอำเภอบางคนที ซอฮู้มีลักษณะรูปแบบที่คล้ายกับที่มีชื่อว่า “ฮู-ฮู้” (Hu-hu) เป็นซอที่เกิดขึ้นในประเทศจีนมี 2 สาย แต่ ฮู-ฮู้ มีลูกบิดจะอยู่ทางด้านขวามือของผู้บรรเลงและมีนมรับสายก่อนที่จะถึงลูกบิด บางทีซอฮู้อาจมีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน แต่อีกแนวทางหนึ่งซอฮู้นั้นก็อาจเป็นซอที่ได้เกิดขึ้นก่อนซอฮู-ฮู้ ที่ไม่ได้มีการเลียนแบบมาจากประเทศอื่น เหตุผลเพราะว่าสมัยก่อนมีกลุ่มชนชาวไทยซึ่งอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีนได้มีการย้ายถิ่นฐานลงมาและชุมชนกลุ่มนี้ได้มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านศิลปะและทางดนตรี จึงเกิดการประดิษฐ์สร้างดนตรีใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อความได้ผ่อนคลายจากการทำงานและสร้างสีสันให้กับการดำรงชีวิต จากที่เราเคยได้อาศัยอยู่ในถิ่นฐานของประเทศจีนจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เราเชื่อได้ว่าเราอาจมีการนำซอ ฮู-ฮู้ ของจีนมาเป็นแบบอย่างในการสร้างประดิษฐ์ซอฮู้ขึ้น แต่ที่จริงแล้วคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนเป็นผู้สร้างและคิดประดิษฐ์ซอฮู้ขึ้นมาเองโดยไม่ได้เอาแบบตัวอย่างมาจากใคร “ซอฮู้เป็นซอประเภทเครื่องสีมี 2 สายเช่นเดียวกับซอด้วง วิธีการบรรเลงโดยทั่วไปก็เป็นแบบเดียวกับซอด้วง คือ ทำนอง ทำจับซอ ทำจับคันชัก การใช้นิ้วการไกวคันชัก คันชักออก คันชักเข้า คันชักสะบัด คันชักหนึ่ง สอง สี แปะ ฯลฯ เป็นแบบเดียวกับซอด้วงทั้งสิ้น แต่ต้องนำมาเขียนแยกออกจากกันก็เพราะถึงวิธีการโดยทั่วไปจะละม้ายคล้ายคลึงกันก็ตาม แต่หลักการโดยเฉพาะของมัน

ย่อมแตกต่างกันไม่ใช่น้อย ทั้งนี้เพราะซออุ้เป็นซอเสียงทุ้ม มีหน้าที่บรรเลง ขัด ล้อ ต่อ เหลื่อม ล่อ หลอก หน่วง ล้าหน้า ฯลฯ คลุกเคล้าไปกับซอด้วง พุดงาย ๆ ก็ว่าซอด้วงเป็นซอเย็นหรือเป็นพระเอกประจำวง แต่ซออุ้นี้เท่ากับเป็นตัวตลกคลุกเคล้าไปกับซอด้วงทำให้การบรรเลงสนุกสนานน่าฟัง” (อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2546, น.16)

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนะชัย กอผจญ (2564, น.75) ได้สร้างชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะ (การสีซอสามสายคลอร้อง) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น 4 ตอนประกอบด้วย 1) การฝึกพรมนิ้ว 2) การฝึกนิ้วนาคสะดุ้ง 3) การฝึกสีทำนองเอื้อน และ 4) การสีคลอร้องเพลงดับต้น เพลงฉิ่ง 3 ชั้น

พรรณี บุญเปลี่ยน (2564) ได้ทำตำราปฏิบัติเครื่องสีไทย (ซอด้วงและซออุ้) มี 8 บทดังนี้ บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซอด้วง ซออุ้ บทที่ 2 หลักปฏิบัติและกลวิธีการบรรเลงซอ บทที่ 3 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้นที่ 1 บทที่ 4 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 2 บทที่ 5 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 3 บทที่ 6 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 4 บทที่ 7 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 5 บทที่ 8 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 6

ไพรินทร์ สวัสดิ์ไทร (2567, น.57) ได้ทำงานวิจัยชุดแบบฝึกทักษะการสีซอด้วงพื้นฐานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ประกอบไปด้วย 7 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซอด้วง ตอนที่ 2 ทำนองในการบรรเลงซอด้วง ตอนที่ 3 วิธีการจับคันทวนซอด้วงและวิธีจับคันทักซอด้วง ตอนที่ 4 วิธีการเทียบเสียงซอด้วง ตอนที่ 5 แบบฝึกการไล่เสียงสำหรับซอด้วง ตอนที่ 6 แบบฝึกการสับัดสำหรับซอด้วง ตอนที่ 7 แบบฝึกการพรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสืบข้อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลตามหัวข้อต่อไปนี้

1. วิธีการศึกษาวิจัยการวิจัยเรื่อง

1.1 การศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) ได้แก่ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ วารสาร และเว็บไซต์ต่าง ๆ

1.2 กำหนดแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้มาจากการประมวลความรู้จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทความ วารสาร จากคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษา

1.3 การตั้งคำถามเป็นการตั้งคำถามให้มีความเหมาะสม

1.4 การเก็บรวบรวม ใช้การพรรณนาโดยถอดเนื้อหาจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึก

2. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

3. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารและข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำข้อมูลมาอธิบายเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับทฤษฎีคุริยางค์ไทย โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเน้นเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักการวิธีการของข้อจัดทำในรูปแบบการสร้างชุดฝึกทักษะ เพื่อการพัฒนาทักษะการสืบข้อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้โดยมีผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมหลักแนวคิดและวิธีการเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะ เพื่อการพัฒนาทักษะ

การสีซออุ้งของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้งของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างแล้วนำมาสร้าง และให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ พร้อมทั้งแก้ไขตามคำแนะนำ วิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้งของนักเรียนชั้นมัธยมต้น

1.1 หลักการสร้างชุดฝึกทักษะ

หลักการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้งของนักเรียนชั้นมัธยมต้น ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีดุริยางค์ไทย คือ จังหวะ (Rhythm and Time) ทำนอง (Melody) พื้นผิวและคุณภาพของเสียง (Texture and Tone color) คีตลักษณ์ (Forms) ในการวิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในแต่ละตอน สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจทางดนตรีและคุณค่าทางดนตรีซออุ้งมากขึ้น

2. ชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้งของนักเรียนชั้นมัธยมต้น

ผู้วิจัยได้จัดทำชุดฝึกการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซออุ้งของนักเรียนชั้นมัธยมต้นโดยประกอบไปด้วย คำนำ เพื่ออธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการสีซออุ้งพื้นฐาน โดยผู้วิจัยใช้ทฤษฎีดุริยางค์ไทยในการวิเคราะห์และอธิบายเนื้อหาในแต่ละตอน สามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจทางดนตรีและคุณค่าทางดนตรีซออุ้งมากขึ้น คำชี้แจงสำหรับครูดนตรีที่มีความประสงค์นำชุดแบบฝึกทักษะซออุ้งไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมต้น สามารถแบ่งออกเป็น 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซออุ้งที่อธิบายถึงส่วนประกอบความเป็นมาของซออุ้งและมีภาพประกอบความรู้

ตอนที่ 2 ทำนองในการบรรเลงซออุ้งในบทนี้จะอธิบายถึงทำนองในการบรรเลงซออุ้งที่ถูกต้องและเหมาะสม มีทั้งหมด 3 ทำ ได้แก่ ทำนองพับเพียบ ทำนองขัดสมาธิ และทำนองเก้าอี้ ซึ่งทำนองพับเพียบและทำนองขัดสมาธิเป็นทำ

ที่นิยมปฏิบัติกันโดยทั่วไป เพราะการบรรเลงดนตรีไทยในสมัยก่อนจะต้องนั่งบรรเลงบนพื้น ส่วนทำนองเก้าอี้ในการบรรเลงเป็นท่าที่เหมาะสมกับงานที่ผู้ขมนั่งบนเก้าอี้หรือยืนเป็นส่วนมาก เพื่อให้นักดนตรีที่กำลังบรรเลงดนตรีอยู่ในระดับสายตาของผู้ชม นอกจากนี้นักดนตรีจะเลือกใช้ทำนองเก้าอี้ในการบรรเลงร่วมกับวงดนตรีสากล ซึ่งผู้บรรเลงเครื่องดนตรีสากลส่วนใหญ่จะยืนหรือนั่งเก้าอี้บรรเลง

ตอนที่ 3 แบบฝึกหัดการเทียบเสียงในบทนี้จะประกอบไปด้วย การเทียบเสียงด้วยขลุ่ยสำหรับสายทุ้มและสายเอกของซอู้ และการเทียบเสียงด้วยแอป Thai tuner

ตอนที่ 4 แบบฝึกหัดคั่นซักซอู้ในบทนี้จะประกอบไปด้วย วิธีการจับคั่นซักซอู้ การจับคั่นทวนซอู้แบบเปิดฝ่ามือ การจับคั่นทวนซอู้แบบปิดฝ่ามือ วิธีจับคั่นซักซอู้ การสีซอู้สายเอกและสายทุ้ม เป็นแบบฝึกเริ่มต้นของซอู้

ภาพที่ 2 แบบฝึกหัดคั่นซักซอู้
(ที่มา : นภสินธุ์ อีร์พันธ์วรารพร, 2567)

ตอนที่ 5 แบบฝึกการไล่เสียงสำหรับซอู้ ในบทนี้จะประกอบไปด้วย วิธีการจับคั่นซักซอู้ การจับคั่นทวนแบบเปิดฝ่ามือ การจับคั่นทวนแบบปิดฝ่ามือ วิธีจับคั่นซักซอู้ การสีซอู้สายเอกและสายทุ้ม เป็นแบบฝึกเริ่มต้นของซอู้

ภาพที่ 3 แบบฝึกการไล่เสียงสำหรับซอฮู้

(ที่มา : นภสินธุ์ อีร์พันธ์วรารพร, 2567)

ตอนที่ 6 แบบฝึกหัดการลักคั่นซึก การฝึกลากคั่นซึกคู่สำหรับซอฮู้ถือเป็นแบบฝึกที่สำคัญผู้ให้และผู้ฝึกหัดได้ฝึกลากคั่นซึก โดยเน้นไปที่คุณภาพของเสียงให้มีความคมชัดและครบตามจังหวะที่กำหนดเพื่อนำไปสู่การเข้าใจโครงสร้างของบทเพลงในอนาคต

ภาพที่ 4 แบบฝึกหัดการลักคั่นซึก

(ที่มา : นภสินธุ์ อีร์พันธ์วรารพร, 2567)

ตอนที่ 7 แบบฝึกจังหวะและหน้าทับ การฝึกจังหวะหน้าทับให้เข้ากับเพลงเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญเนื่องจากการเล่นดนตรีจริง ๆ ล้วนแต่มีเรื่องของจังหวะหน้าทับไม่ว่าจะเป็นการแสดงใดก็ตาม ซึ่งจังหวะหน้าทับหมายถึงเกณฑ์การนับจังหวะที่ใช้เครื่องดนตรี ประเภทเครื่องตีประเภทเครื่องหนังหรือหุ้มด้วยหนัง ซึ่งเลียนเสียงมาจากการตีทับเป็นเครื่องกำหนดจังหวะ เครื่องดนตรีเหล่านี้ ได้แก่ ตะโพน กลองทัด กลองแขก โทน รำมะนา

ภาพที่ 5 แบบฝึกหัดจังหวะและหน้าทับ

(ที่มา : นภสินธุ์ ธีรพันธ์วรารพร, 2567)

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการสร้างชุดฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสื่อสารของ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซอู้ ส่วนประกอบของซอู้ ได้แก่ 1) กะโหลกซอ 2) หน้าซอ 3) หมอนซอ 4) คันทวน 5) ลูกบิดซอ 6) คันชัก 7) รัตดอก 8) สายซอ และ 9) ยางสน

ตอนที่ 2 ทำนองในการบรรเลงซอู้ ได้แก่ 1) นิ่งพับเพียบ 2) นิ่งขัดสมาธิ และ 3) นิ่งเก้าอี้

ตอนที่ 3 แบบฝึกหัดการเทียบเสียง ได้แก่ 1) สายทุ้ม และ 2) สายเอก

ตอนที่ 4 แบบฝึกหัดคันชักซอู้ ได้แก่ 1) วิธีการจับคันทวนซอู้ และ 2) วิธีการจับคันชักซอู้

ตอนที่ 5 แบบฝึกหัดการไล่เสียงสำหรับซอู้ ได้แก่ แบบฝึกหัด การไล่เสียง

ตอนที่ 6 แบบฝึกหัดการลัดคันชัก

ตอนที่ 7 แบบฝึกหัดจังหวะหน้าทับ ได้แก่ 1) เพลงเต๋ยโขง 2) เพลง โยสลัม และ 3) เพลงลาวจ้อย ได้นำเสนอชุดแบบฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะ การสื่อสารของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผลตรวจสอบความคิดเห็นปรากฏว่ามีผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับการสร้างชุดฝึกทักษะ

เพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้นมีค่า +1 แสดงถึงมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และได้มีการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จนเกิดเป็นชุดแบบฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้นขึ้น

อภิปรายผล

จากการที่ผู้วิจัยได้สร้างชุดแบบฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้น ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลการสร้างชุดแบบฝึกทักษะเพื่อการพัฒนาทักษะการสีซอของนักเรียนระดับชั้นมัธยมต้น ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซอ ส่วนประกอบของซอ ได้แก่ 1) กะโหลกซอ 2) หน้าซอ 3) หมอนซอ 4) คันทวน 5) ลูกบิดซอ 6) คันชัก 7) รัตอก 8) สายซอ และ 9) ยางสน ตอนที่ 2 ทำนึ่งในการบรรเลงซอ ได้แก่ 1) นึ่งพับเพียบ 2) นึ่งขัดสมาธิ และ 3) นึ่งเก้าอี้ ตอนที่ 3 แบบฝึกหัดการเทียบเสียง ได้แก่ 1) สายทุ้ม และ 2) สายเอก ตอนที่ 4 แบบฝึกหัดคันชักซอ ได้แก่ 1) วิธีการจับคันทวนซอ และ 2) วิธีการจับคันชักซอ ตอนที่ 5 แบบฝึกหัดการไล่เสียงสำหรับซอ ได้แก่ แบบฝึกหัดการไล่เสียง ตอนที่ 6 แบบฝึกหัดการลักคันชัก ตอนที่ 7 แบบฝึกหัดจังหวะหน้าทับ ได้แก่ 1) เพลงเต้ยโขง 2) เพลงโยสลัม และ 3) เพลงลาวจ้อย สอดคล้องกับที่ ชนะชัย กอผจญ (2564) ได้สร้างชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะ (การสีซอสามสายคลอร้อง) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร วิชาชีพ วิทยาลัยนาฏศิลป์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย 1) การฝึกพรหมนิ้ว 2) การฝึกนิ้วนาคสดุง 3) การฝึกสีทำนองเอื้อน และ 4) การสีคลอร้องเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง 3 ชั้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พรรณี บุญเปลี่ยน (2564) ได้ทำตำราปฏิบัติเครื่องสีไทย (ซอด้วงและซออู้) มี 8 บทดังนี้ บทที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับซอด้วง ซออู้ บทที่ 2 หลักปฏิบัติและกลวิธีการบรรเลงซอ บทที่ 3 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทย ชั้นที่ 1 บทที่ 4 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 2 บทที่ 5 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 3 บทที่ 6 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 4 บทที่ 7 เพลงตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยชั้นที่ 5 บทที่ 8 เพลงตาม

เกณฑ์มาตรฐานคนตรีไทยชั้นที่ 6 และ ไพรินทร์ สวัสดิ์ไทร (2567) ได้ทำงานวิจัย ชุดแบบฝึกทักษะการสื่อสารข้อด้วงพื้นฐานในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ประกอบไปด้วย 7 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อด้วง ตอนที่ 2 ทำนึ่งในการ บรรเลงข้อด้วง ตอนที่ 3 วิธีการจับคันทวนข้อด้วงและวิธีจับคันทักข้อด้วง ตอนที่ 4 วิธีการเทียบเสียงข้อด้วง ตอนที่ 5 แบบฝึกการไล่เสียงสำหรับข้อด้วง ตอนที่ 6 แบบฝึกการสละบัตสำหรับข้อด้วง และตอนที่ 7 แบบฝึกการพรม

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงไกร บุญบัว. (2557). *ผลการใช้ชุดฝึกทักษะ เรื่องการประยุกต์ของ สมการเชิงเส้นตัวแปรเดียวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์].
- ชนะชัย กอผจญ. (2564). *ชุดฝึกทักษะเพื่อพัฒนาทักษะ (การสีซอสามสาย คลอร้อง) ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัย นานุกศิลป์*. [ทุนวิจัยการเรียนการสอนของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์].
- นภสินธุ์ อีร์พันธวัชรพร. (2567). *กรอบแนวคิด* [รูปภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาดนตรีไทยศึกษา.
- _____. (2567). *แบบฝึกหัดค้นซึกซออู้* [รูปภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาดนตรีไทยศึกษา.
- _____. (2567). *แบบฝึกหัดการไล่เสียงสำหรับซออู้* [รูปภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาดนตรีไทยศึกษา.
- _____. (2567). *แบบฝึกหัดการลักคั้นซึก* [รูปภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาดนตรีไทยศึกษา.
- _____. (2567). *แบบฝึกหัดจิงหวะและหน้าทับ* [รูปภาพ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ จันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาดนตรีไทยศึกษา.
- พรรณี บุญเปลี่ยน. (2564). *ตำราปฏิบัติเครื่องสีไทย (ซอด้วงและซออู้)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ไพรินทร์ สวัสดิ์ไทร. (2567). *ชุดแบบฝึกทักษะการสีซอด้วงพื้นฐานในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทระเกษม คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์.
- ประภาพร ถิ่นอ่อนง. (2553). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกแยะตัวประกอบของพหุนามดีกรีสอง สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย นครสวรรค์].

- วณิ ลัดดาภิรมย์ และชาติชาย ศรีสมุทร. (2564). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน
ดนตรี 3. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์เอมพันธ์.
- ลำลี รักสุทธิ. (2553). คู่มือแก้ปัญหาการสอน การอ่านและการเขียนให้ได้ผลดี.
พัฒนาศึกษา. อ้างถึงใน บุญนำ เกษี. (2556). รายงานการใช้แบบฝึก
ทักษะ เรื่อง ระบบสมการเชิงเส้นระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน
พานทองสภานิพนธ์. โรงเรียนพานทองสภานิพนธ์.
- สงัด ภูเขาทอง. (2532). การดนตรีและทางเข้าสู่ดนตรีไทย. โรงพิมพ์เรือนแก้ว
การพิมพ์.
- สมพร ตอยยี่ปี. (2554). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเซนต์เทเรซา
หนองจอก กรุงเทพมหานคร. [ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ].
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2546). ทฤษฎีและหลักปฏิบัติดนตรีไทยและพจนานุกรม
ดนตรีไทย. โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. (3rd ed). McGraw – Hill
book Co.
- Thorndike, E. L., & Barnhart., L. (1957). *Thorndike-Barhart Beginning
Dictionary*. Doubleday. อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551).
จิตวิทยาการศึกษา. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- Petty, G. (1963). *Language Workbooks and Practices Materials.
Development Language Skills in the Elementary Schools*.
Alum and bacon อ้างถึงใน พนมวัน วรดลย์. (2542). การสร้าง
แบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2.
[ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยทักษิณ].